
[2015-19-RE](#)

CAUSA 2015-19-RE

(Castellanos c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 284-2015. Recurs d'empara

Aute del 13 d'octubre del 2015

BOPA núm. 73. del 28 d'octubre del 2015

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 25 de juny del 2015, per la representació processal del Sr. Jean François Castellanos, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 29 d'octubre del 2014, dictada pel Tribunal de Corts, i contra la sentència del 27 de març del 2015 i l'aute del 26 de maig del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un judici de durada raonable, a la intimitat i al secret de les comunicacions, reconeguts als articles 10, 14 i 15 de la Constitució, respectivament, i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les decisions objecte de recurs, que declari la vulneració dels drets esmentats i que retrotregui les actuacions en el moment processal oportú *"a fi que sigui dictada una altra resolució en la qual no es vulnerin els drets fonamentals del meu mandant, d'acord amb l'exposat al cos del present escrit, i es condemni a la Sra. Vanduijn al pagament de la totalitat de les costes processals i judicials que ha originat aquest procediment inclosos els honoraris d'advocat"*;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 14, 15, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 22 de juliol del 2015;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Isidre Molas Batllori;

Antecedents

Primer

El 26 de febrer del 2014, el Tribunal de Corts va dictar una sentència mitjançant la qual condemnava el Sr. Jean François Castellanos, en situació de rebel·lia processal, com a responsable penal en concepte d'autor d'un delict major d'estafa causant un perjudici superior a 300.000 pessetes, tipificat a l'article 248 de l'anterior Codi penal, sense que concorreguessin circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de 3 anys de presó, 2 anys fermes i la resta condicional, al pagament d'una multa de 2.000,00 euros, a l'expulsió del Principat d'Andorra per un termini de 15 anys i al pagament de les despeses processals causades.

En concepte de responsabilitat civil, se'l condemnava a indemnitzar als perjudicats en la quantitat reclamada de 266.000,00 € amb els interessos legals aplicables des de la presentació de la querrela i al pagament dels honoraris d'advocat a determinar en execució de sentència.

Segon

El 12 de març del 2014 es va notificar personalment la sentència al Sr. Jean François Castellanos, el qual va interposar un recurs d'audiència en què demanava la celebració de la vista oral i el benefici de suspensió de l'execució de la pena imposada.

Tercer

El 29 d'octubre del 2014, escoltat el condemnat, i per tal com no es va desvirtuar la prova practicada, ni es va aportar cap element diferent de la simple negativa dels fets, el Tribunal de Corts va confirmar íntegrament la sentència del 26 de febrer del 2014, afegint que el termini de la suspensió de la condemna imposada seria de 4 anys, d'acord amb l'article 61 del Codi penal, menció omesa en la primera sentència.

Quart

La representació processal del Sr. Jean François Castellanos va presentar un recurs d'apel·lació contra la sentència de la primera instància i, el 27 de març del 2015, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs i confirmava la sentència impugnada.

Cinquè

La representació processal del Sr. Jean François Castellanos va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a un procés de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució, així com els seus drets a la intimitat i al secret de les comunicacions, reconeguts respectivament en els articles 14 i 15 de la Constitució.

Sisè

El 26 de maig del 2015, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Setè

El 25 de juny del 2015, la representació processal del Sr. Jean François Castellanos va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 29 d'octubre del 2014, dictada pel Tribunal de Corts, i contra la sentència del 27 de març del 2015 i l'aute del 26 de maig del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un judici de durada raonable, a la intimitat i al secret de les comunicacions, reconeguts als articles 10, 14 i 15 de la Constitució, respectivament.

En primer lloc, la part recurrent recorda els criteris que s'han d'apreciar per tal de valorar la durada del procés: la complexitat del cas, l'actitud de les parts i l'activitat o la passivitat dels òrgans judicials. En aquesta causa, el Tribunal Superior de Justícia manifesta que en tractar-se d'una estafa internacional es van necessitar diverses comissions rogatòries i que les maniobres dilatòries del recurrent expliquen la llargada del procediment. Aquesta part s'oposa a aquestes manifestacions i al·lega que el procediment es va obrir a finals del 2002, el processament va intervenir l'any 2005, segons el parer del recurrent, un termini raonable, però a partir d'aquest moment fins l'any 2013, és a dir, 9 anys, moment del judici oral, la durada és excessiva i aquest retard no es pot imputar al recurrent.

Tot i que la investigació se situa en l'àmbit internacional, de l'estudi de les actuacions es desprèn que hi han hagut períodes en què la causa ha estat totalment aturada, com per exemple entre l'aute de processament i l'aute de conclusió de sumari entre els quals van transcórrer 4 anys sense cap activitat processal; o entre l'acte de conclusió de sumari i la celebració del judici oral que van transcórrer més de 3 anys.

Per consegüent, el recurrent ha sofert unes dilacions indegudes que no es poden justificar ni per la complexitat del cas, ni per la seva actitud i evidencien disfuncions del procediment penal que atempten contra l'article 10 de la Constitució. Per aquest motiu, aquesta part demana la nul·litat de tot el procediment i, subsidiàriament, considera que aquesta vulneració hauria de ser tinguda en compte com una atenuant "*molt qualificada*" de l'article 29.8 del Codi penal i s'hauria de reduir la pena a la meitat dels límits mínim i màxim. Així mateix, considera que per l'aplicació de la nova normativa legal, per ser una norma més favorable, la pena hauria de reduir-se de 6 mesos a 1 any.

En segon lloc, la part recurrent al·lega la vulneració dels seus drets a la intimitat, concretament en la seva vessant del secret bancari, i al secret de les seves comunicacions, reconeguts als articles 14 i 15 de la Constitució, pel fet que el banc va comunicar a les parts civils la seva identitat. El Tribunal Superior de Justícia considera que el recurrent havia autoritzat la tramesa d'aquesta informació i que, de totes maneres, el director de la sucursal bancària no podia actuar altrament si no es volia veure implicat en una actuació fraudulenta.

Aquesta part nega haver donat el seu consentiment, cosa que es desprèn del testimoni del director del banc, de l'acta del judici oral i de la sentència mateixa del Tribunal de Corts. La revelació d'una

informació íntima, secreta i confidencial va ser efectuada sense autorització i de manera il·legal (article 222 del Codi penal vigent a l'època dels fets) i, per tant, vicia de nul·litat tot el procediment.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les decisions objecte de recurs, que declari la vulneració dels drets esmentats i que retrotregui les actuacions en el moment processal oportú *"a fi que sigui dictada una altra resolució en la qual no es vulnerin els drets fonamentals del meu mandant, d'acord amb l'exposat al cos del present escrit, i es condemni a la Sra. Vanduijn al pagament de la totalitat de les costes processals i judicials que ha originat aquest procediment inclosos els honoraris d'advocat."*

Vuitè

El 22 de juliol del 2015, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què manifesta que del conjunt de les diligències practicades no hi ha mancances que impliquin la vulneració de cap dels drets fonamentals protegits a l'article 10 de la Constitució.

Segons el parer d'aquest Ministeri Fiscal no es donen els criteris establerts pel Tribunal Constitucional per considerar la vulneració del dret a un judici de durada raonable; recorda que aquest dret no es vulnera pel simple incompliment dels terminis legalment establerts, sinó que cal ponderar la complexitat del cas, l'actitud processal de les parts i l'activitat o la passivitat dels òrgans judicials. En aquest sentit, fa palès que la part recurrent va sol·licitar -i va obtenir- la revocació de l'acte de conclusió del sumari en dues ocasions, retardant de manera evident la finalització de la instrucció.

El recurrent en empara va utilitzar totes les maniobres dilatòries al seu abast, defugint de comparèixer en vàries citacions, per tal de demorar la prossecució de les actuacions.

Pel que fa a la vulneració dels drets continguts als articles 14 i 15 de la Constitució, el Ministeri Fiscal considera que no se li pot donar lloc, ja que el recurrent mateix va autoritzar el director de la sucursal bancària per facilitar la informació en litigi.

Fonaments jurídics

Primer

L'empara que demana el recurrent es refereix a tres drets constitucionals: el dret a tenir un judici de durada raonable (article 10.2), el dret a la intimitat (article 14) i el dret al secret de les comunicacions (article 15). Vegem en primer lloc la demanda d'empara per la vulneració del dret fonamental a tenir un judici d'una durada raonable i, després, tractarem els drets a la intimitat i al secret de les comunicacions.

Pel que fa al dret a tenir un "*judici de durada raonable*", el Tribunal Constitucional ha recordat que aquest dret ve formulat constitucionalment "*com un concepte jurídic indeterminat, perquè el seu contingut (la durada "raonable" del procés) no està prefixat ni en termes temporals (durada) ni amb cànons precisos i determinats ("raonabilitat de la durada")*". (Sentència del Tribunal Constitucional del 14 de març del 2001 -FJ tercer-, recaiguda en la causa 2000-17-RE).

Així, la durada ha de ser analitzada d'acord amb uns criteris generals que han de permetre formular un judici de "*raonabilitat*" sobre la durada dels processos, exigida per la Constitució, i determinar si en cada cas singular s'ha produït una durada no justificada en la tramitació de la causa. El bé protegit per la Constitució és l'obtenció d'una resolució judicial produïda amb totes les garanties i també que sigui dictada en un judici d'una durada raonable.

Per aquesta raó la sentència del Tribunal Constitucional esmentada recordava que "*en l'àmbit jurídic europeu (Tribunal Europeu dels Drets Humans) i en el dels Tribunals Constitucionals del nostre entorn s'han acceptat unànimement uns estàndards d'enjudiciament que permeten determinar quan ens trobem davant d'una durada excessiva, no justificada o no raonable dels processos. Aquests estàndards d'enjudiciament es refereixen a la naturalesa de la causa, a la seva complexitat, a la durada mitjana dels casos similars i, sobretot, al comportament o a l'actitud en el procés dels litigants i de les autoritats públiques, judicials o no judicials*". Diverses poden ser les raons per tal de valorar el ritme lent d'un procés judicial i poder determinar o no la raonabilitat de la durada del procés.

En el cas que ens ocupa la tramitació de la causa, certament, és complexa, perquè els fets han esdevingut en part a l'estranger i s'ha hagut de procedir a comissions rogatòries. Però allò més significatiu és que a aquest fet s'hi ha superposat el "*comportament o l'actitud en el procés dels litigants*"; el recurrent ha contribuït a prolongar la durada del cas no sols utilitzant tots els recursos que li ofereix el dret (fins i tot va recórrer amb èxit la revocació de l'aute de conclusió del sumari en dues ocasions), sinó també realitzant pràctiques dilatòries al seu abast, com la no compareixença en algunes ocasions a citacions judicials, segons consta en la causa. En especial, el fet que el recurrent hagi participat en la marxa lenta del procés i hagi contribuït a allargar la durada del mateix, no li permet demanar l'empara basant-se en l'article 10.2 de la Constitució.

Segon

El segon motiu pel qual el recurrent demana l'empara es refereix a la protecció del dret a la intimitat i del dret al secret de les comunicacions. En aquest cas, hem d'assenyalar que una reiterada jurisprudència del Tribunal Constitucional recorda que correspon exclusivament als òrgans judicials de la jurisdicció ordinària la missió d'interpretar i d'aplicar l'ordenament jurídic i de valorar les proves presentades.

"El Tribunal Constitucional no té funcions de tercera instància d'apel·lació o de cassació; analitza només els aspectes constitucionals i examina aquelles resolucions judicials que prima facie poden resultar incongruents o arbitràries o que podrien contenir raonaments arbitraris o absurds". (Aute del 17 de novembre del 2014, recaigut en la causa 2014-33-RE). L'examen i la valoració de les proves practicades correspon en exclusiva a la jurisdicció ordinària, davant de la qual es realitza la pràctica de les proves amb dret de contradicció si fos el cas. Cal reiterar una vegada més que no correspon a aquest Tribunal Constitucional la revisió dels fets declarats provats per la jurisdicció ordinària. I segons consta en els fets consignats com a provats en la sentència impugnada del Tribunal Superior de Justícia, no va existir cap revelació d'informació confidencial per part del director de l'oficina bancària. Per tant, no pot haver-se produït una vulneració dels drets a la intimitat o al secret de les comunicacions.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2015-19-RE interposat per la representació processal del Sr. Jean François Castellanos contra la sentència del 29 d'octubre del 2014, dictada pel Tribunal de Corts, i contra la sentència del 27 de març del 2015 i l'aute del 26 de maig del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 d'octubre del 2015.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta Vicepresident

Isidre Molas Batllori

Pierre Subra de Bieusses
Magistrat Magistrat

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona